

Sant Salvador de la Vedella

Cercs

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Al pantà de la Baells
Emplaçament Es troba a la part alta del pantà de Baells, en el seu marge dret; sota la central tèrmica de Cercs.

Coordenades:

Latitud: 42.16918
Longitud: 1.86252
UTM Est (X): 406046
UTM Nord (Y): 4669186

Classificació

Número de fitxa 08268 - 2
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Romànic
Segle XII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: fa uns anys es va realitzar una actuació de consolidació i reparació de la teulada. Caldria una intervenció a la base del turó rocós, al peu del mur del camí d'accés, que n'asseguri l'estabilitat.

Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL núm.1005-I, 13/04/2005
Número inventari si. IPA 3212

Generalitat i altres inventaris

Accés Restringit
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Generalitat de Catalunya, Agència Catalana de l'Aigua. c/ Provença, 204-208. 08036 Barcelona
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga

Descripció

L'església de Sant Salvador de la Vedella forma part d'un conjunt monàstic, avui pràcticament desaparegut sota les aigües del pantà de la Baells. L'església, construïda al segle XII, ha sofert diverses reformes als llarg dels segles. Es tracta d'un edifici d'una sola nau de tall rectangular, coronada amb absis semicircular que s'orienta a llevant. En alçada, per sobre de la nau hi ha un pis superior on s'ubicava la rectoria. A banda i banda de l'església, abans d'iniciar-se l'absis, s'obren dues absidioles que sobresurten en planta del parament molt lleugerament i que, en alçada, s'aixequen fins a mig mur de tancament. La coberta, de teula àrab, cau a un vessant en sentit sud. Des del mur de ponent s'aixeca un petit campanar d'espadanya de dos ulls, d'època moderna. En quant als materials, es tracta d'un edifici construït en base a murs de pedra amb carreus mínimament escairats, de mida mitjana i petita, rejuntats amb morter orgànic. Centrant-se en les obertures, l'edifici presenta un únic punt d'accés, que s'obre a migdia, a partir d'una porta adovellada de mig punt. Al centre de l'absis es troba una finestra de doble esqueixada coberta amb arc adovellat de mig punt, i al mur de ponent una altra finestra de similars característiques. Cloent l'apartat d'obertures, destacar els tres balcons de la façana de migdia que il·luminen la rectoria. L'interior de l'edifici deixa veure que la nau cobreix a partir d'una volta de canó apuntada sustentada per arcs torals de reforç; a la nau es conserven pintures de cronologia moderna i també l'altar d'estil neoclàssic. Incidir que tant al nord com a l'est de l'església s'annexen altres construccions, possiblement vestigis de l'antic priorat.

Observacions:

Sota el campanar d'espadanya actual, és visible un campanar anterior, de dues obertures i de major dimensionat que l'existent.

Destaca la gran alçada del conjunt, en part per trobar-se bastit dalt d'un turó rocós que el situava alçat respecte del conjunt i del poble que hi havia al seu entorn; i d'altra banda, també a causa de l'augment de l'alçada de l'església amb un pis damunt, el qual fou construït modernament com a rectoria.

Història

L'església de Sant Salvador de la Vedella va ser seu d'una petita comunitat monàstica que depenia del gran monestir de Tavèrnoles, sota la jurisdicció del bisbat d'Urgell. La historiografia lliga el naixement de dit monestir al moment de repoblació i cristianització de la Catalunya carolíngia (al segle IX), caracteritzant-lo com a punt d'avantguarda de repoblació i domini del territori. El primer document que en fa referència és de l'any 830, moment de la seva fundació per part del monjos de Tavèrnoles. Uns anys més tard (835), Lluís el Pietós atorgaria al monestir la seva protecció i la lliure disposició per a escollir abat; igualment confirmaria els seus béns i establiria la comunitat dins la regla de Sant Benet. A partir d'aquest moment la seva importància anirà creixent fins a mitjans del segle XI, quan apareix de nou com a priorat depenent de Tavèrnoles. La davallada anirà fent-se visible progressivament i serà obvia el segle XV, quan el monestir compta únicament amb un prevere. Al segle XVI va passar a dependre del monestir de Sant Pere de la Portella. Al llarg del segle XVIII es dugueren a terme importants obres de reforma que modificaren el conjunt considerablement. No serà fins el segle XIX quan el monestir s'abolirà definitivament. La construcció del pantà de la Baells i la seva posada en funcionament a partir del 1975 que iniciar l'acumulació d'aigües, va convertir el monestir en un element arquitectònic situat dins el pantà a manera de petita illa, sense que les aigües arribin a cobrir l'edifici.

D'entre les pertinences més valuoses que han arribat hi destaquen una patena de peltre i un calze, provinents

d'una tomba, i datats a cavall entre els segles XII i XIII; igualment, una arca d'altar de marbre blanc, de tall senzill i auster, datada vers els segles VII-VIII; finalment, una escultura de fusta de Crist en majestat, datada a la segona meitat del segle XII.

Bibliografia

- BARAUT, Cebrià (1978): "Les actes de consagracions de les esglésies del bisbat d'Urgell (segles IX-XII)", vol. I, a Urgellia, La Seu d'Urgell.
- COROMINAS, R.; COROMINAS, J. (1999). " Sant Salvador de la Vedella. Estat actual i hipòtesi per a una reconstrucció". L'Erol, núm. 60. Berga: Àmbit de Recerques del Berguedà.
- GAVIN, Josep M. (1985). Inventari d'Esglésies. Núm. 17. Berguedà. Barcelona: Arxiu Gavin.
- PERARNAU, J.; PIÑERO, J. (1992): "Catàleg de protecció del patrimoni històric, arquitectònic, natural i ambiental del terme municipal de Cercs." Fitxa R. 4. Ajuntament de Cercs.
- SERRA, Rosa (1983). "El Monestir de Sant Salvador de la Vedella". L'Erol, núm. 6. Berga: Àmbit de Recerques del Berguedà.
- SERRA, Rosa. (et al.) (1991): Guia d'Art del Berguedà. Berga.
- SERRA, R. (2006): Cercs. La mirada del fotògraf. Berga: Zenobita edicions.
- TORRES, C.A.(1905): Itinerari per les Valls Altes del Llobregat. Berguedà. Barcelona.
- VIGUÉ, Jordi i BASTARDES, Albert (1978). "El Berguedà. Monuments de la Catalunya Romànica 1". Artestudi Eds. Barcelona.
- VVAA. (1985): Catalunya Romànica. XII. El Berguedà, Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

